

Staatsblad
van het
Koninkrijk der Nederlanden

(No. 59) WET van den 1sten Junij 1865, regelende de voorwaarden tot verkrijging der bevoegdheid van geneeskundige, apotheker, hulpapotheker, leerling-apotheker en vroedvrouw.

WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is, de voorwaarden tot verkrijging der bevoegdheid van geneeskundige, apotheker, hulpapotheker, leerling-apotheker en vroedvrouw bij de wet te regelen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

Tot uitoefening der geneeskunst in haren geheelen omvang, of der artsnijbereidkunst als apotheker, hulpapotheker of leerling-apotheker, of der verloskunst als vroedvrouw, zijn in het geheele Rijk bevoegd zij, die door het afleggen van een examen op de wijze, door deze wet geregeld, den graad van genees-, heel- en verloskundige of van apotheker, hulpapotheker of leerling-apotheker of van vroedvrouw verkregen hebben.

Voor hen, die aan eene Nederlandsche hoogeschool het doctoraal examen in de geneeskunde hebben afgelegd en tot de promotie zijn toegelaten, bepaalt zich, in afwachting dat de wet op het hooger onderwijs anders beschikke, het examen tot verkrijging van den graad van genees-, heel- en verloskundige, overeenkomstig art. 3, tot het praktisch examen in de genees-, heel- en verloskunde, bedoeld in art. 5 dezer wet.

Art. 2.

Tot officieren van gezondheid worden alleen benoemd zij, die volgens de wet bevoegd zijn tot uitoefening der geneeskunst in haren geheelen omvang in het geheele Rijk.

Art. 3.

De graad van genees-, heel- en verloskundige wordt verkregen ten gevolge van:

- a. een natuurkundig en
- b. een geneeskundig examen.

Art. 4.

Tot het natuurkundig examen worden alleen zij toegelaten, die aan de commissie voor dit examen voldoende bewijzen leveren van kennis der Nederlandsche, Latijnsche, Fransche en Hoogduitsche talen en van de wis- en stelkunst, als voorbereiding tot beoefening der natuurkundige wetenschappen.

Het examen betreft:

- a. de natuurkunde;

- b.* scheikunde;
- c.* de plantenkunde;
- d.* de natuurlijke geschiedenis van dieren en delfstoffen;
- e.* de kennis der geneesmiddelen als waren;
- f.* de ontleedkunde, vergelijkende ontleedkunde en physiologie.

Art. 5.

Het geneeskundig examen betreft:

- a.* de ziektekunde en ziektekundige ontleedkunde;
- b.* de geneesmiddelleer;
- c.* de gezondheidsleer;
- d.* de geregtelijke geneeskunde;
- e.* de genees-, heel- en verloskunde;
- f.* de artsennijmengkunde.

Het examen in de genees-, heel- en verloskunde is theoretisch en praktisch. Bepaaldelijk worden ook voldoende bewijzen gevorderd van praktische kennis aan het ziekbed, in het verrigten van heel- en verloskundige operaties, en in het gereedmaken van recepten.

Vóór de toelating tot het geneeskundig examen moet de verklaring van een hier te lande bevoegde geneeskundige worden overgelegd, dat de kandidaat gedurende minstens twee jaren de genees- en heelkundige behandeling van zieken gevolgd heeft, en het bewijs dat hij in tegenwoordigheid van eenen verloskundige hier te lande minstens tien gewone en twee buitengewone verlossingen verrigt heeft.

Art. 6.

Vrijgesteld zijn:

1°. van het examen in art. 4 bedoeld zij, die aan eene Nederlandsche hoogeschool den graad van kandidaat in de geneeskunde hebben verkregen, en van het onderzoek in de vakken onder de letters *a*, *b*, *c* zij, die het voorbereidend examen voor de geneeskunde aan eene Nederlandsche hoogeschool hebben afgelegd;

2°. van de examens omschreven in art. 4 en in art. 5, *a*, *b*, *c*, en van het overleggen van eene verklaring, dat zij gedurende minstens twee jaren de genees- en heelkundige behandeling van zieken gevolgd hebben, zij, die, na afgelegd examen, het regt tot uitoefening der geneeskunst in haren geheelen omvang in een ander Rijk verkregen hebben.

Art. 7.

De bevoegdheid van leerling-apotheker wordt verkregen na het afleggen van een examen.

Dit examen betreft de beginselen der Nederlandsche en Latijnsche talen en der rekenkunde, en het bewijs dat de kandidaat de kennis en geschiktheid bezit, noodig tot het gereedmaken van recepten.

Art. 8.

De bevoegdheid van hulpapotheker wordt niet verkregen dan na aflegging van een natuurkundig examen.

Tot dit examen worden alleen zij toegelaten, die aan de commissie voor dit examen voldoende bewijzen leveren van de kennis der Nederlandsche, Latijnsche, Fransche en Hoogduitsche talen en van de wis- en stelkunst, voor zoo ver noodig tot beoefening der natuurkundige wetenschappen.

Het examen betreft:

- a.* de natuurkunde;

- b.* de scheikunde;
- c.* de plantenkunde;
- d.* de natuurlijke geschiedenis van dieren en delfstoffen;
- e.* de kennis en geschiktheid, noodig tot het gereedmaken van recepten.

Van de verplichting om het in dit artikel bedoelde natuurkundig examen af te leggen zijn, tot dat de wet ter regeling van het hooger onderwijs anders zal hebben beschikt, vrijgesteld zij, die aan eene Nederlandsche hoogeschool den graad van kandidaat in de natuurkundige wetenschappen hebben verkregen. Zij erlangen echter de bevoegdheid van hulpapotheker niet, dan na alvorens het bewijs te hebben geleverd van de kennis en geschiktheid onder letter *e* bedoeld.

Art. 9.

Om de bevoegdheid als apotheker te verkrijgen wordt vereischt:

- A. het bewijs van minstens twee jaren als hulpapotheker binnen dit Koninkrijk werkzaam te zijn geweest;
- B. een theoretisch en praktisch schei- en artseneijbereidkundig examen, hetwelk zich uitstrekt over de volgende vakken:

- a.* de kennis der geneeskrachtige planten;
- b.* de artseneijkennis;
- c.* de artseneijbereidkunde;
- d.* de praktijk der artseneijbereidkunde, ook in het laboratorium;
- e.* de onderscheiding en opsporing van vergiften.

Voor hen, die aan eene Nederlandsche hoogeschool het doctoraal examen in de pharmacie hebben afgelegd en tot de promotie zijn toegelaten, bepaalt zich, tot dat de wet tot regeling van het hooger onderwijs anders beschikke, het examen tot verkrijging der bevoegdheid van apotheker tot het praktisch examen in B bedoeld.

Art. 10.

De rang van militair apotheker wordt niet verleend dan aan hen, die de bevoegdheid van apotheker volgens de wet hebben verkregen.

Art. 11.

Om de bevoegdheid als vroedvrouw te verkrijgen wordt vereischt:

- a.* het bewijs dat zij als leerlinge in de verloskunde, onder de voorwaarden door Ons vastgesteld, bij een geneeskundigen inspecteur ingeschreven en minstens tien gewone verlossingen in tegenwoordigheid van eenen verloskundige of van eene vroedvrouw verrigt hebbe;
- b.* een examen in de theoretische en praktische verloskunde.

Art. 12.

Zij, die voldaan hebben bij het examen als geneeskundige, apotheker, hulpapotheker, leerling-apotheker of vroedvrouw, leggen, vóór dat zij als zoodanig worden toegelaten, in handen van den voorzitter der examinerende commissie, den volgenden eed (of belofte) af:

“Ik zweer (beloof) dat ik de genees-, heel- en verlos- (artseneijbereid-, verlos-) kunst, volgens de daarop wettelijk vastgestelde bepalingen, naar mijn beste weten en vermogen zal uitoefenen, en dat ik aan niemand zal openbaren wat in die uitoefening als geheim mij is toevertrouwd, of ter mijner kennis is gekomen, tenzij mijne verklaring als getuige of deskundige door den regter gevorderd of ik anderzins tot het geven van mededeeling door de wet verplicht worde. Zoo waarlijk helpe mij God almachtig!” (“Dat belooft ik.”)

Art. 13.

De bovengenoemde examens, uitgezonderd die voor leerling-apotheker en vroedvrouw, worden minstens twee maal des jaars afgenomen door Rijkscmissien, waarvan de leden, en uit dezen de voorzitter en secretaris, voor ieder jaar door Ons worden benoemd.

Voor ieder lid wordt door Ons een plaatsvervanger benoemd. De leden genieten reis- en verblijfkosten en presentiegeld, door Ons te bepalen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken bepaalt de plaats en den tijd van de zamenkomst dezer commissien.

Art. 14.

Het examen als leerling-apotheker en dat als vroedvrouw wordt afgenomen door commissien, zamengesteld uit den geneeskundigen inspecteur der provincie, waarin het examen wordt gehouden, als voorzitter, en uit twee leden, te benoemen door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, en wel twee apothekers voor het eerstgenoemde examen en twee verloskundigen voor het laatst. genoemde.

De leden genieten reis- en verblijfkosten en presentiegeld, door Ons te bepalen. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken bepaalt de plaatsen waar, en den tijd waarop die commissien bijeenkomen.

Art. 15.

De examens worden in het openbaar gehouden, met uitzondering van die aan het ziekbed, in het scheikundig laboratorium, en die in de verloskunde, welke alleen kunnen worden bijgewoond met vergunning van den voorzitter der examinerende commissie.

Al hetgeen verder de examens betreft, wordt bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld.

Art. 16.

Aan hem, die een voldoende examen volgens art. 4 heeft afgelegd, wordt een diploma uitgereikt.

Akten van bevoegdheid worden verkregen na voldoende examen volgens artt. 5, 7, 8, 9 en 11.

De bevoegdheid verkregen volgens art. 5 geeft het regt den titel van *arts* te voeren.

Art. 17.

Het diploma, vermeld in het 1ste lid van het vorig artikel, wordt uitgereikt tegen betaling van f 40.

Akten van bevoegdheid worden uitgereikt tegen betaling van:

f 60 voor eene akte van genees-, heel- en verloskundige;

f 10 voor eene akte van leerling-apotheker;

f 30 voor eene akte van hulpapotheker;

f 50 voor eene akte van apotheker;

f 10 voor eene akte van vroedvrouw.

De gelden, voor diplomata en akten betaald, worden, na aftrek van de kosten der vergadering van de commissie, waaronder echter niet gerekend worden de reis- en verblijfkosten en vacatiegelden, in 's Rijks schatkist gestort.

Van de betaling dezer gelden zijn vrijgesteld zij, die den graad van *medicinae doctor* of dien van *artis pharmaceuticae doctor* aan eene Nederlandsche hoogeschool verkregen hebben:

Overgangsbepalingen.

Art. 18.

Zij, die bij de invoering dezer wet aan eene Nederlandsche hoogeschool den graad van kandidaat in de geneeskunde hebben verkregen, kunnen nog volgens de bepalingen, tot aan dat tijdstip geldende, de bevoegdheid erlangen tot uitoefening van die takken der geneeskunst, waarin zij den graad van doctor verkrijgen.

Art. 19.

De bepaling van art. 2 verbindt niet ten aanzien van hen, die vóór den 1sten September 1865 als kweekelingen tot 's Rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen waren toegelaten.

Art. 20.

Zij, die vóór de invoering dezer wet toegelaten zijn als doctor in de genees-, heel- of verloskunde, behouden hunne bevoegdheid, met dien verstande, dat onder de bevoegdheid van den doctor in de geneeskunde begrepen wordt het behandelen van heelkundige gebreken, door het plaatselijk aanwenden van geneesmiddelen, waaronder ook het aanleggen van verbanden ter bestrijding van plaatselijke gebreken, als gewrichtsziekten, huid- en adergezwellen, gerekend wordt; het doen van aderlatingen en plaatselijke bloedontlastingen, het openen van abscessen, wondhechting en het onderbinden van bloedende slagaderen; het reponeren van beenbreuken en het aanleggen van een provisioneel verband, in dringende gevallen ook van ontwrichtingen; het inbrengen van uitgezakte breuken, na opheffing van beklemming, zonder bloedende kunstbewerking en het aanleggen van eenen breukband; het aanwenden van een katheter bij terughouding van urine; het doen van tandheelkundige kunstbewerkingen. Andere kunstbewerkingen mogen door hen niet dan in geval van nood worden verrigt, onder verpligting daarvan binnen vier en twintig uren kennis te geven aan den inspecteur.

Deze bepaling is ook toepasselijk op hen, die aan eene buitenlandsche hoogeschool een diploma verkregen hebben, en vóór de invoering dezer wet krachtens art. 8 der wet van 12 Maart 1818 (*Staatsblad* n°. 16) zijn toegelaten.

Art. 21.

Tot uitoefening der geneeskunst of harer takken zijn, in alle gemeenten van het Rijk, bevoegd de, uiterlijk vier maanden vóór de invoering dezer wet, toegelaten:

- a. plattelands-heel- en vroedmeesters;
 - b. plattelands-heelmeesters;
 - c. stedelijke heel- en vroedmeesters;
 - d. stedelijke en plattelands-heelmeesters;
 - e. vroedmeesters;
 - f. apothekers;
 - g. tandmeesters;
- en wel die onder:

- a. tot uitoefening der geneeskunst in haren geheelen omvang;
- b. tot het verleenen van genees- en heelkundige bijstand;
- c. tot het verleenen van heel- en verloskundige bijstand;
- d. tot het verleenen van heelkundigen bijstand.

Onder de bevoegdheid tot het verleenen van heelkundigen bijstand in alinea c en d wordt begrepen die tot het voorschrijven en toedienen van in- en uitwendige geneesmiddelen bij gebreken, waarvan de behandeling tot het

gebied der heekunde behoort.

e. tot het verleenen van verloskundigen bijstand.

Onder de bevoegdheid tot het verleenen van verloskundigen bijstand wordt begrepen die tot het voorschrijven en toedienen van in- en uitwendige geneesmiddelen aan barenden en kraamvrouwen.

f. tot het uitoefenen der artseneijbereidkunst;

g. tot het uitoefenen der tandheekunst.

Onder de bevoegdheid der tandmeesters is begrepen het afleveren van mond- en tandmiddelen.

Art. 22.

De uiterlijk vier maanden vóór invoering dezer wet toegelaten scheepsheekmeesters zijn bevoegd tot het verleenen van genees- en heekkundigen bijstand aan de passagiers en bemanning van koopvaardijschepen. Zij hebben daarenboven de bevoegdheid van stedelijken heekmeester.

Art. 23.

Zij, die bij de invoering dezer wet of ingevolge de bepaling van art. 19 den rang hebben verkregen van officier van gezondheid, zijn bevoegd tot het verleenen van genees- en heekkundigen bijstand:

a. aan allen die behooren tot 's Rijks zee- of landmagt en in dier huisgezinnen;

b. aan niet-militairen, die aan de zieken-inrigtingen tot 's Rijks zee- en landmagt behooren, of aan 's Rijks werven en werkplaatsen in dienst zijn, en in dier huisgezinnen;

c. in de gevangenissen en aan de beambten daarbij aangesteld, en in dier huisgezinnen, wanneer Onze Minister van Justitie dit noodig oordeelt;

d. wanneer zij daartoe door den geneeskundigen inspecteur, op magtiging van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, met toestemming en door tusschenkomst van Onzen Minister van Marine of van Oorlog, zijn uitgenoodigd;

e. in elk geval, waarin goneeskundige hulp op een oogenblik noodig is, waarop die door geen ander verleend kan worden;

f. wanneer hun raad of hunne hulp door volgens deze wet bevoegde geneeskundigen wordt ingeroepen.

Zij zijn tevens bevoegd tot het verrigten van de pharmaceutische dienst in de militaire apotheken.

Art. 24.

De officieren van gezondheid der 1ste of 2de klasse, die op het tijdstip van de invoering dezer wet gepensioneerd zijn, of op andere eervolle wijze de dienst verlaten hebben, en de officieren, welke op het tijdstip van de invoering dezer wet nog in dienst zijn, wanneer zij met dien rang en op die wijze de dienst verlaten, zijn bevoegd tot uitoefening der genees- en heekunde in het geheele Rijk.

Zij, die bij de invoering dezer wet den rang van militairen apotheker bezitten of bezeten hebben, en op eervolle wijze de dienst hebben verlaten, hebben zonder nader examen bevoegdheid van apotheker.

Deze bepalingen zijn ook van toepassing op de officieren van gezondheid en de militaire apothekers, die met gelijken rang en op gelijke wijze ontslag uit de koloniale dienst hebben bekomen.

Art. 25.

De bij de invoering dezer wet bestaande vroedvrouwen hebben de bevoegdheid tot uitoefening van haar beroep in alle gemeenten van het Rijk.

Art. 26.

Van het leveren der bewijzen, voorgeschreven in de eerste zinsnede van art. 4 en in de tweede zinsnede van art. 8, en van het examen in art. 7 bepaald, zijn zij vrijgesteld, die het bewijs overleggen dat zij twee jaren vóór de invoering dezer wet als leerlingen in de genees- of in de artsenijsbereidkunde bij eene geneeskundige provinciale of plaatselijke commissie waren ingeschreven.

Art. 27.

Het examen van hen, die bij de invoering dezer wet bevoegd zijn tot de uitoefening van eenig deel der geneeskunst en die bevoegdheid verder wenschen uit te breiden dan in artt. 20, 21 en 22 is omschreven, strekt zich uit over die gedeelten, welke hun ontbreken.

Zij leggen dat examen af voor de Rijkscommissie, belast met het examen in art. 5 genoemd.

Art. 28.

Van de examens, omschreven in art. 4 en in art. 5. *a, b, c en f*, en van *e*, voor zooveel de genees- en heelkunde betreft, zijn vrijgesteld zij, die bij de invoering dezer wet den rang van officier van gezondheid bezitten of bezeten hebben.

Slotbepalingen.

Art. 29.

De wetten en verordeningen, in strijd met de bepalingen dezer wet, zijn ingetrokken.

Art. 30.

Deze wet treedt in werking vóór of op den 1sten Januarij 1866.

Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Collegien en Ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's Gravenhage, den 1sten Junij 1865.

WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

Uitgegeven den *tweeden* Junij 1865.

De Minister van Justitie,
OLIVIER.